

SLOVENSKE SKUPNOSTI

Sekcija DEVIN-NABREŽINA

Februar 1990

Nam gre za pravice, ne za privilegije

Od palače Chigi (sedeža vlade) do Palače Madama (sedeža senata) menda ni več kot 500 metrov. In vendar je vladni zakonski osnutek z naslovom «Ukrepi v korist prebivalstva slovenskega jezika v tržaški in goriški pokrajini ter prebivalstva slovenskega porekla (sic!) v videmski pokrajini» potreboval za to pot nič manj kot dobra dva meseca. Tega si očitno italijanska državna uprava ne bo mogla šteti v čast, še zlasti če pomislimo, da gre za problem, ki čaka na rešitev ne »le« mesece in niti »samo« leta, ampak že dolga desetletja. Ko bi potem količkaj kritično pregledali vsebino osnutka, ki je sicer bolj znan po svojem prvotnem sestavljalcu ministru Maccanicu, pa bi se nam prikazali kar v groteskni luči tisti, ki v teh časih skušajo ponujati prebujajočemu se Vzhodu italijansko politično ureditev kot vzor demokratičnosti — tudi kar zadeva reševanje narodnostnih vprašanj.

A pustimo zdaj ob strani vsebino osnutka. Kljub njegovi vsebinski klavrnosti so se namreč ob njegovi nedavni in zapozneli predložitvi v senatu pri nas ponovno dvignili »zaskrbljeni« glasovi (za »zaskrbljene« se sami označujejo), češ, paziti je treba, da ne bi zaščitni zakon naklonil Slovincem kakih »privilegijev« in sploh določal stvari, ki bi jih krajevna večina ne bila voljna sprejeti po »demokratičnem postopku«. Tako je bilo slišati tudi iz ust avtoritetnih predstavnikov tržaških oblasti. Toda, kaj je pravzaprav na tej »zaskrbljenosti«? In predvsem, o kakšnih »privilegijih« je govor?

Nasprotniki »privilegijev« v korist Slovincem se navadno ne spotikajo toliko ob javne prispevke, ki naj bi jih bile deležne slovenske ustanove in organizacije. Veliko bolj in predvsem jih običajno moti dejstvo oziroma zahteva, da bi javne uprave in ustanove na narodnostno mešanem območju obvezno razpolagale tudi z osebjem, ki bi obvladalo slovenski jezik, in da bi sploh poslovale tudi po slovensko. To naj bi predstavljalo privilegij, ker šlo naj bi med drugim za delovna mesta, ki bi bila rezervirana izključno Slovincem.

Na tak očitek ni težko odgovoriti. Dovolj je pripomniti, da delovna mesta za javne uslužbenke z obveznim znanjem slovenskega jezika v resnici niso rezervirana izključno Slovincem, saj so za vse, ki pač obvladajo slovenski jezik. To pa je potencialno lahko vsakdo. Seveda pa bi morale pristojne oblasti in ustanove s pospeše-

dalje na 2. strani ■

Razširitev štivanske papirnice in predvolilna demagogija

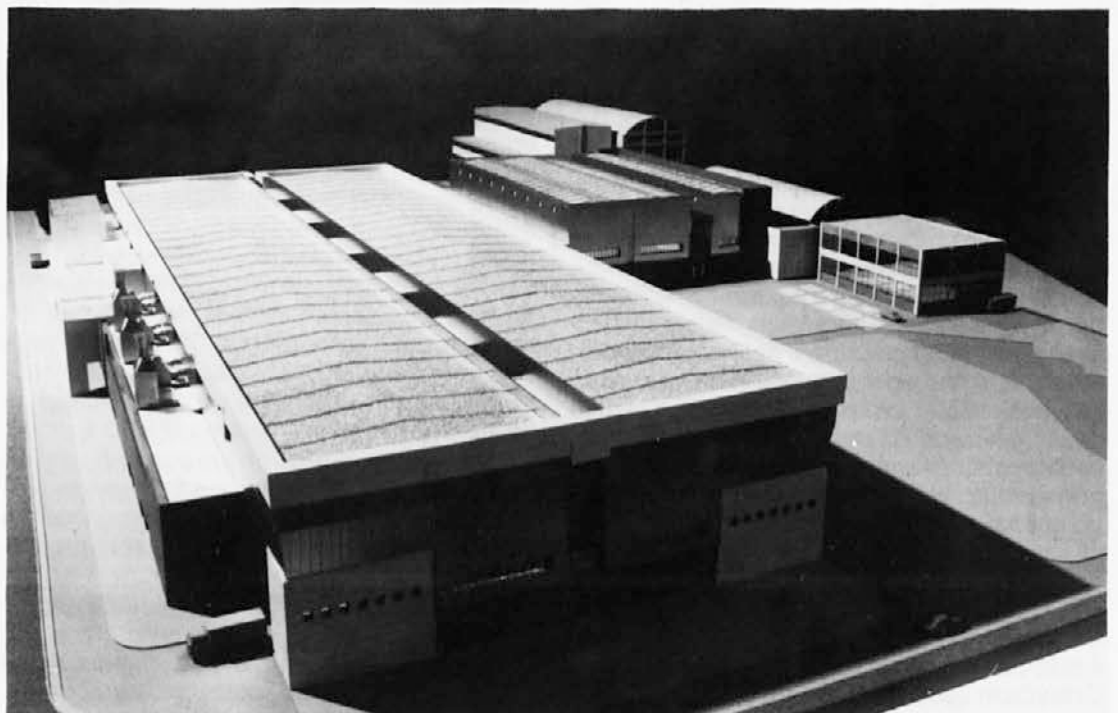
Volilna kampanja za občinske volitve, ki bodo 6. in 7. maja, se je torej začela. Začela se je s polno paro na seji občinskega sveta, ki je bila v četrtek, 25. januarja, ko bi morala biti na sporedu odobritev načrta za razširitev štivanske papirnice. Do glasovanja pa ni prišlo. Vsaj takrat ne.

Komunisti in socialisti so namreč izkoristili dejstvo, da sta manjkala dva svetovalca večine (odbornik Certo in svetovalka Gardossijeva), ki ju je gripa priklenila na posteljo in je tako večina razpolagala samo z devetimi glasovi. Kot običajno se je svetovalec neofašistične stranke le za trenutek prikazal in nato izginil, tako da so imeli komunisti in socialisti možnost odločanja o tem, ali ostanejo v sejni dvorani ali ne in, v tem primeru, zaradi pomanjkanja sklepčnosti prekinejo sejo. Izbrali so to rešitev: najprej so bombardirali upravo z vrsto kritik, iz katerih je dokaj jasno izhajalo, da si niso niti prebrali gradiva, ki je bilo priloženo načrtu za razširitev papirnice, nato pa so komunisti zaradi odsotnosti odbornika Certa, ki je pred časom na neki javni skupščini iznesel vrsto pomislekov v zvezi z razširitvijo papirnice, zapustili dvorano in niso niti omogočili županu Brezigarju, da bi odgovoril na številna zastavljena vprašanja. Sledili so jim socialisti, ki so v zadnjem času že nekajkrat dokazali veliko odvisnost od KPI. Tako je moral župan odložiti sejo.

Že naslednji ponedeljek pa je prišlo jasno do izraza, da so bili razlogi za to »protestno akcijo« izključno politični in niso bili osnovani na dejanskih pomislekih tehničnega značaja. Župan Brezigar je namreč posredoval dolg odgovor, v katerem je pojasnil vse aspekte, tako naravovarstvene kot tudi zaposlitvene. To pojasnilo je spravilo v veliko zadrego komuniste in socialiste, kajti vsem je postalo jasno, da je bilo njihovo zadržanje na prejšnji seji izključno demagoško. To zadrego je večina premostila tako, da je dala opoziciji na razpolago še teden dni časa »za premislek«. Do glasovanja je torej prišlo v ponedeljek, 5. februarja. Izid je znan: po ponovnem poskusu komunistov in socialistov, da bi odložili glasovanje, je občinski svet odobril načrt: poleg večine so za glasovali socialisti, komunisti pa so se vzdržali.

Glede na dejstvo, da se načrt od 25. januarja do 5. februarja ni spremenil niti za malenkost, je torej odgovor na vprašanje, zakaj so na prvi seji predstavniki KPI in PSI zapustili dvorano, še toliko jasnejši. Njihov namen je bil, da diskreditirajo upravo in predvsem župana Brezigarja pred javnostjo ter da poskušajo prepričati glasovanje o razširitvi papirnice, da bi potem v volilni kampanji zvrnili to odgovornost na večino. Ta poskus je klavrno spodletel, pa

dalje na 4. strani ■

Maketa novega dela štivanske papirnice

Zanimivo zasedanje širšega sekcijskega odbora v Slivnem

Po začrtani poti odločno naprej!

Z obširnimi poročili tajnika Antka Terčona se je v torek, 30. januarja, začela v Slivnem seja širšega odbora devinsko-nabrežinske sekcije Slovenske skupnosti. »Kljub pootrenim napadom, ki nimajo nič skupnega z normalno politično dialektiko, temveč že mejijo na pobalinstvo, bo Slovenska skupnost v devinsko-nabrežinski občini — je poudaril politični tajnik Terčon — dosledno in odločno nadaljevala s svojim delom v korist slovenskega prebivalstva in za enakopravno ter omikano sožitje ter sodelovanje med obema narodnostnima skupnostima.« Tajnikovo poročilo je vsebovalo pregled dela, ki ga je Slovenska skupnost opravila v zadnjem času. Pri tem je poročevalec zlasti omenil odnose z drugimi političnimi silami v občini, pri čemer je poudaril stanje, ki je nastalo, potem ko Slovenska skupnost ni pristala na izvolitev italijanskega socialističnega župana, kar je povzročilo tudi razkol v sami socialistični stranki, iz katere je tedaj odstopil občinski svetovalec in odbornik Tuta. Tajnik je dalje omenil težave s Krščansko demokracijo, ki niso načelne in niti ne upravne narave, temveč izhajajo predvsem iz njene silne notranje prepirljivosti, ki se naposled odraža tudi v odnosih s političnimi partnerji.

Antek Terčon pa je ugotovil, da je glavni politični zaveznik Slovenske skupnosti v devinsko-nabrežinski občini kljub vsemu redno

Širši sekcijski odbor se bo prihodnjič sestal v ponedeljek, 26. februarja, ob 20. uri v gostilni Radetič v Medji vasi. Seja bo odprtega značaja, zato so nanjo vabljeni tudi člani in somišljeniki.

in dosledno izpolnjeval obveze, ki izhajajo iz sporazuma, sklenjenega s Slovensko skupnostjo ob sestavi zadnjega občinskega odbora, kar velja tudi in predvsem za vsa tista vprašanja, ki se pobliže tičejo pravic in koristi slovenskega prebivalstva. Prav zato je Terčon potrdil veljavnost tega zavezništva.

Daljšje poročilo je nato imel župan Bojan Brezigar, ki je že uvodoma naglasil, da mora Slovenska skupnost, kateri je v zadnjih petih letih ponovno zaupano vodstvo občinske uprave, odločno nadaljevati s prizadevanji za uresničevanje upravnega programa, ki je bil izoblikovan ob začetku mandata. Gre za program, s katerim se dejansko strinjajo vse politične sile, ki so prisotne v občinskem svetu, kot izhaja iz njegovega dosedanjega dela. Slovenska skupnost pa je dokazala, z razliko od drugih sil, ki so pred leti imele glavno besedo v občinski upravi, da zna takšen program tudi izvesti, čeprav mora pri tem premagovati najrazličnejše težave. Župan je omenil vprašanje metanizacije, ki je že v teku, vprašanje obrtniške cone, financiranje Kulturnega doma v Nabrežini, financiranje Kamnarskega muzeja v Nabrežini, ureditev vprašanja novega sedeža za zbor Fantje izpod Grmade in Dekliški zbor Devin v Devinu, ureditev prostorov za konzulte v Mavhinjah in Šempolaju (tu prihaja v poštev tudi društvo Vi-

gred), ureditev parkov ob Timavi v Štivanu, pobuda v korist slovenskih vrtcev na evropski ravni itd. Gre torej za vrsto pomembnih pobud in načrtov, ki se že izvajajo ali so na tem, da se pričnejo izvajati. Sedanja občinska uprava bo novi upravi — je naglasil župan Brezigar — zapustila lepo in še kar bogato dediščino, vsekakor povsem drugačno od tiste, ki jo je bila našla leta 1985, ko se je začel njen mandat. Župan Brezigar je nato podrobno obrazložil najnovejše dogajanje okrog štivanske papirnice, ki je v zadnjih tednih postalo tudi predmet grobe politične špekulacije pri KPI in PSI. Poročevalec je najprej pojasnil, da se je občinska uprava začela zanimati za problem razširitve papirnice prav na prošnjo sindikatov in tovarniškega sveta. V ta namen je zastavila vse svoje sile in med drugim doseгла, da je občinski svet poleti soglasno odobril lotizacijo. Vodstvo podjetja je nato uvidelo, da je treba prvotni načrt spremeniti, in je zato zaprosilo za spremembo že odobrene lotizacije. Pri tem je navedlo vrsto razlogov ter novi načrt osvetlilo tudi z naravovarstvenega vidika. Sprememba lotizacijskega načrta je dalje potrebna zaradi ohranitve prvotno predvidenega povečanja delovne sile v papirnici. Župan je zato zaključil, da bo občinska uprava odločno šla po svoji poti naprej in se trudila za ureditev vprašanja, o katerem je prepričana, da je velikega pomena za celotno prebivalstvo v občini.

Voditelj svetovalske skupine Slovenske skupnosti v občinskem svetu Martin Breclj je sedanje zavezništvo v občinski upravi ocenil predvsem z narodnoobrambnega vidika in z vidika odnosov med obema narodnostnima skupnostima v občini. Ugotovil je, da je to zavezništvo tudi stvarno prispevalo k odpravi nekaterih predsodkov v znanih italijanskih krogih, tako da danes na primer nekdanji listar brez vsakršnega pomisleka glasuje za slovenskega župana oziroma za njegove predloge v korist zaščite slovenskega prebivalstva. Breclj je delo Slovenske skupnosti ocenil tudi v luči najnovejšega dogajanja na Vzhodu, kjer se pričnejo poudarjati in uveljavljati vrednote, ki so od vsega začetka stalnica v programu Slovenske skupnosti. Gre v prvi vrsti za narodnost, ki se doslej ni pravilno vrednotila ali se sploh ni vrednotila, za politični pluralizem, za demokracijo, za spoštovanje temeljnih človekovih svoboščin itd. Do izraza prihajajo torej vprašanja, ki tvorijo temeljno vsebino političnega programa Slovenske skupnosti, zaradi česar je ta politična formacija ne samo aktualna, temveč tudi zares napredna in moderna. Tudi zaradi tega Slovenska skupnost se brez vsakršnega strahu pripravlja na skorajšnje upravne volitve, je še dejal občinski svetovalec Martin Breclj.

Razvila se je nato obširna in tudi zanimiva razprava, v katero so posegli številni zborovalci. Njihova izvajanja vsekakor predstavljajo bogato gradivo za izoblikovanje programa, s katerim bo Slovenska skupnost v občini Devin Nabrežina nastopila na volitvah dne 6. maja.

Na seji v Slivnem je bilo sklenjeno, da se bo konec februarja sklicalo novo zborovanje, na katerem se bodo nekateri problemi še poglabili.

Nam gre za pravice, ne za privilegije

■ nadaljevanje s 1. strani

vanjem pouka slovenščine v vseh šolah na narodnostno mešanem območju, s prirejanjem tečajev ipd. poskrbeti, da bi to, kar je zdaj zgolj potencialno, postalo stvarna možnost. Prav to bi morali zahtevati borci proti »privilegijem«, če bi seveda bili v svoji borbi dosledni.

Toda pri njih bomo, žal, le težko naleteli na takšno zadržanje. Veliko verjetneje jih bomo šlišali postavljati v dvom potrebo po poslovanju javnih uprav v slovenščini, češ da to uvaja umetne razlike med državljani, saj »itak vsi znamo italijansko«. Takšno izvajanje je lahko zelo dosledno, toda zavedati se je treba, iz kakšnih premis izhaja. V zadnji inštanci izvira iz klasičnega koncepta nacionalne države, po katerem naj bi se države nacionalno povsem poistovetile s svojimi večinskimi narodi, tako da bi na državni (pravni, uradni, javni) ravni manjšinske narodnostne prisotnosti ne imele nikakega pomena in nikake obstojnosti.

To pa je seveda v popolnem nasprotju s sodobnim pojmovanjem države, kakršno se med drugim odraža tudi v ustavi italijanske republike. Danes vsaj načeloma nobena država ne odreka avtohtonim manjšinskim narodnostnim skupnostim pravne praznanja in obstoja. To pravico uvrščamo celo med najtemeljnejše, t.j. med človekove pravice. In v njej je nujno in v prvi vrsti vključeno prav priznanje javne rabe manjšinskega jezika, saj je to za manjšinsko narodnostno skupnost temeljna oblika izražanja lastne državne priznanosti. Gre za temeljno pravico, ki — tako kot vsaka temeljna pravica ali svoboščina — ne more biti predmet običajnih strankarskih pogajanj ali običajnih odločanj zgolj na osnovi načela večine, na kar pogosto, a zmotno, reduciramo postopek demokratičnega odločanja. To ne more biti, ker narodnostna enakopravnost sodi v samo bistvo kulture in političnega pluralizma, ki predstavlja resnično osnovo, na kateri šele običajno odločanje v skladu z voljo večine postane etično opravičljivo in smotrno. Narodnostno enakopravnost bi bilo absurdno brez nadaljnega postavljanja na navadno glasovanje na kateri koli skupščini, tako kot bi bilo absurdno odločati s takšnim navadnim glasovanjem, recimo, o pravici do zdravja.

Prav po tej plati zahodne demokracije kažejo nekatere izmed svojih največjih in najznačilnejših hib. S praktično absolutizacijo načela večine in s podrejanjem vsega strankarskim pogajanjem oziroma političnemu barantanju večkrat zapadejo v sistematično preziranje vsega, kar je manjšinsko ali socialno šibko, pa naj bodo to brezposelni, bolni, ostareli, otroci ali pa manjšinske narodnostne skupnosti. Italija v tem smislu prav gotovo ne dela izjeme, tudi ko gre za reševanje (notranjih) narodnostnih problemov. To prav mi Slovenci najbolj vemo. In prav bi bilo, da bi to bolje razumeli tudi v Palači Chigi, v Palači Madama in še kje, preden bi se pred Vzhodom in sploh pred svetom skušali ponašati s svojo demokracijo.

M.B.

Pogovor z občinskim odbornikom Igorjem Tuto

»Važno je predvsem učinkovito upravljanje«

Ob iztekanju sedanje mandatne dobe nadaljujemo z objavljanjem obračunov naših občinskih upraviteljev. Tokrat je na vrsti Igor Tuta, ki je v zadnjih petih letih najprej vodil odborništvo za turizem in okolje, potem pa odborništvo za javna dela.

Igor, pred petimi leti si bil prvič izvoljen v devinsko-nabrežinski občinski svet in si tudi takoj postal odbornik. Kako si se znašel na teh zahtevnih mestih?

Priznati moram, da je bil moj nastop na prejšnjih občinskih volitvah prej naključnega značaja kot pa načrtovan. Kot znano, se je v tistem času občinski svetovalec Srečko Colja poslovil od dolgoletnih upravnih obveznosti na občini in prav on in nekateri prijatelji so me prepričali, da sem sprejel kandidaturu slovenskega predstavnika na listi socialistične stranke. Z njihovo pomočjo, in ker me je v občini marsikdo poznal in mi zaupal, sem bil na volitvah izvoljen kljub močni konkurenci. Po dolgih in zapletenih pogajanjih sem nato sprejel tudi obveznosti v novem odboru. Res me je v začetku nekoliko skrbelo, kako bom poleg svojega dela dobro in resno opravljal tudi novo nalogo, a v odboru je bilo nekaj kolegov, ki so imeli dolgoletne izkušnje, in večkrat sem se obrnil nanje za nasvet. Moram pa dodati, da se z dobro voljo človek vsake stvari hitro nauči.

V prvem delu iztekajoče se mandatne dobe si bil od župana pooblaščen, da vodi odborništvo za okolje. Ali si bil s to nalogo zadovoljen?

Pravzaprav je bilo to dvojno odborništvo: za turizem in okolje, in bilo je prvič, da je naša občina imela takšno odborništvo. Že od vsega začetka sem se namreč zavedal, da bo moral novi odbor posebno paziti na turistični razvoj, in to ob strogem spoštovanju in ovrednotenju naravnega okolja ter naravnega bogastva, ki ga je v naši občini res veliko. Že v prvih mesecih sem predstavil občinskemu odboru predlog krožne sprehajalne poti po celotnem ozemlju občine, od obale pod Brojničo do izvirov Timave, po gričavnatem predelu Grmade in skozi lepe kraške vasi, delno po vinski poti, ki so jo v tistem času še načrtovali, vse do kraških jam in kamnolomov pri Nabrežini. To je bil seveda obsežen načrt in že od vsega začetka smo se zavedali, da ga bo treba uresničevati postopno, počasi in z vsemi poroštvi, da bi posegi v raznih predelih občine ne prizadeli krajevnega prebivalstva, zlasti kmetovalcev in vinogradnikov.

Do danes je bil izdelan načrt za smotrno izrabljanje kamnolomov in v kratkem se bodo pričela dela za središče kamnarstva in domače obrti v Grudnovi rojstni hiši. Potem so bili očiščeni razni gozdovi v okolici Šempolaja in Trnovce. Na vrsti so zdaj Brščice pri Nabrežini in gozdič na Devinskih stenah. Obnovljene so bile nekatere gozdne poti zlasti v protipožarne namene. Speljana, urejena in zavarovana je bila Rilkejeva sprehajalna pot. Izdelan je bil obsežen načrt za naravni park ob Timavi in glavna dela za ureditev terena so že končana. V prihodnjih tednih se bodo začela dela za postavitve razglednega stolpa na

vrhu Grmade. Pri tem pa ne gre pozabiti, da smo že takoj prvo poletje skrbeli za Sesljski zaliv, skoraj v celoti je bil zaraščen, zapuščen in nekateri kraji so bili nevarni za obiskovalce in kopalce. Za zaščito okolja je skrbel tudi krajevna prostovoljna protipožarna skupina, ki je danes dobro opremljena z dvema gasilskima voziloma in je morda najboljša na tržaškem in goriškem Krasu. Pa še na nekaj bi rad opozoril. Že leta 1986 smo z nekaterimi podjetji uredili ločeno zbiranje najprej papirja in nato stekla. Za steklo smo bili sploh prva občina v tržaški pokrajini, in to v času, ko se je o teh vprašanjih še prav malo govorilo.

Igor Tuta

No, treba je priznati, da smo v prvih dveh letih naredili res veliko, in če bi ne bilo tako velikih birokratskih težav in zavlačevanj, bi gotovo lahko dosegli še več.

Potem je prišlo do politične krize na občini. PSI je zahtevala v začetku 1988 župansko mesto za svetovalca Caldija. Pogajanja so se razbila, Brezigar je ostal župan in ti si izstopil iz socialistične stranke. Ali bi lahko pojasnil in obrazložil to svojo odločitev?

Omejil se bom samo na bistvene razloge, saj se je o tem veliko pisalo in so dogodki precej znani. Na začetku mandatne dobe smo pripadniki vseh treh strank v večinski koaliciji (SSK, KD, PSI) izdelali obsežen in zahteven upravni program. Za župana je bil izvoljen Bojan Brezigar, ki je bil po mnenju mnogih s posebnim dobro in tudi učinkovito voditi upravo v tako zahtevni občini, kot je naša. Zahtevna pa je bila predvsem zaradi velikih javnih del, ki so nas čakala, pa tudi zaradi etničnega ravnovesja med občani slovenske in italijanske narodnosti. Ti odnosi so bili v zadnjih letih kar zadovoljivi in zato je bilo treba zelo paziti, da

se ne bi pokvarili. Večje spremembe v občinskem odboru bi gotovo zavrle začeto delo na škodo vsega prebivalstva. V tistih dneh se je vedno pogosteje govorilo o politični krizi, o razpustu občinskega sveta in o predčasni volitvah. Na sestanku s pokrajinskimi voditelji PSI sem jasno povedal, da ne bom pristal na tak razvoj dogodkov, ker smo bili izvoljeni, da upravljamo občino, in ne zato, da igramo osebne politične igre. Ker pa je pod pritiskom tržaškega vodstva PSI razvoj dogodkov šel prav v to smer, mi ni ostalo drugega, kot da sem podprl župana Brezigarja in novi odbor. To pa je pomenilo tudi moj odstop iz socialistične stranke. Tako sem od tedaj naprej v občinskem svetu predstavljal volilce, ki so mi zaupali svoj glas, kot neodvisen svetovalec.

V novem občinskem odboru si sprejel tudi novo odborništvo, in sicer za javna dela. Kako pa je potekalo tvoje delo na tem področju?

No, to je bila nova in povsem drugačna izkušnja. Sicer sem že vedel, kaj me čaka, ker se na tedenskih sestankih občinskega odbora dogovarjamo o vseh skupnih zadevah in posegih. Odborništvo za javna dela ima dva večja sektorja. To so na eni strani javna dela, na drugi pa vse razne službe in storitve, ki jih nudi občina svojim občanom. Glede javnih del smo v teh dveh letih zaključili dolgoletna dela za športno središče pri Vižovljah in ga odprli za občinstvo, dokončali smo preureditev občinskih poslopij v Šempolaju in v Devinu, povsem smo preuredili novo šolsko središče v Sesljanu (K. Štrekelj), popravili in obnovili srednjo šolo v Nabrežini, začeli dela za podvojitve županstva, ki bodo letos končana. Dokončana pa je že občinska garaža. Vsem so bile znane težave zaradi pomanjkanja prostora na pokopališčih. Zato smo jih morali povečati. Zdaj so dela zaključena in že uporabljamo nove prostore tako v Sesljanu kot v Nabrežini. V kratkem pa bomo pričeli z deli za povečanje pokopališča v Devinu. Največje napore in največ dela, pa tudi največ finančnih sredstev smo vložili za velika javna dela. Dokončali smo javno razsvetljavo po vsej občini. Zadnji posegi so zadevali središče Nabrežine. Tudi kar zadeva kanalizacijo, so dela dobro napredovala. V Sesljanu in v Vižovljah se občani že poslužujejo novega omrežja. V gradnji je povezava z Nabrežino Kamnolomi in Nabrežino Centrom in pravkar smo zaprosili za nova finančna sredstva tudi za Nabrežino Postajo. Veliko težav smo imeli zaradi političnih in administrativnih nesoglasij s tržaško občino glede metanizacije. A tudi to smo dobro in dokončno rešili in prvi del metanskega omrežja je že v gradnji. Veliko časa, naporov in diskusij smo imeli okrog Sesljskega zaliva, a tu je moje odborništvo sodelovalo le za tiste površine in storitve, ki bodo na razpolago vsem, se pravi za prosto kopanje, proste sprehode in razne druge storitve.

Kar pa zadeva druga področja javnih del, in sicer majhne vsakodnevne posege za varnost občinskih poti in poslopij, za šolske prevoze, za čiščenje cest in plaž, za odvažanje smeti in še mnogo drugih morda nevidnih, a nič manj pomembnih posegov, ki zadevajo

Razširitev štivanske papirnice

■ nadaljevanje s 1. strani

čepav so k temu pristavili lonček nekateri sindikalisti.

Slovenska skupnost je želela tudi to vprašanje razčistiti, zato je prišlo na sedežu sekcije SSK v Nabrežini 2. februarja do sestanka s tovarniškimi svetom papirnice. Sekcijo SSK so zastopali tajnik Terčon, načelnik svetovalske skupine Breclj, župan Brezigar in član krajevne konzele za Štivan, medjo vas in Ribiško naselje Pahor. Na srečanju so predstavniki SSK poudarili, da so v okviru občinske uprave od vsega začetka podpirali pobudo za razširitev papirnice prav na izrecno zahtevo tovarniškega sveta in da verjamejo, da predstavlja ta velika investicija (znašala bo baje 470 milijard lir) ne samo ustvarjanje novih delovnih mest, ampak tudi jamstvo, da se ohranijo sedanja delovna mesta; v papirnici je namreč zaposlenih približno 600 uslužbencev, od teh 180 iz devinsko-nabrežinske občine. Vsi dobro vedo, da prihaja v tem sektorju do pogostih kriz in sama štivanska papirnica je v zadnjih letih premostila hudo krizo. V primeru, da bi do krize ponovno prišlo, je seveda zelo malo verjetno, da bi grozilo zaprtje prav štivanski papirnici, ki bo tehnološko najsodobnejša in torej najbolj konkurenčna. Razširitev je torej jamstvo za vseh 600 delavcev, ki so že sedaj zaposleni, in ne samo za tistih 100 ali 150, ki jih bodo nanovo namestili.

Sicer pa so bili pri teh načrtih upoštevani vsi predpisi zdravstvene in krajinske narave. Tako bodo pri izdelavi in odobritvi načrtov za posamezna poslopja — teh je več kot deset — prisilili družbo Burgo, da izdela vse varnostne in prečiščevalne naprave ne samo zato, da bo novi obrat v skladu z zakonodajo, ampak tudi z namenom, da se izboljšajo naprave na starem delu papirnice.

O teh napravah je v zadnjem času veliko govora. Študija, ki jo pripravlja skupina izvedencev in katere namen je, da ugotovi, ali in v kolikšni stopnji sedanja papirnica onesnažuje okolje, še ni dokončana, vendar pa občinska uprava razpolaga z nekaterimi zelo pomembnimi podatki. Tako je ugotovljeno, da v dimu ni nobenih snovi, ki bi povzročale rakasta obolenja, da velike količine blata, ki ga odvažajo v odpad, ne vsebujejo nobenih strupenih ali zdravju škodljivih snovi (te analize je izdelala Tržaška krajevna zdravstvena enota) in da od-

plake v Lokavec in v Moščenice od leta 1974 do leta 1989 niso bistveno spremenile dna obeh rek, kar pomeni, da vsebujejo sorazmerno majhno količino trdih snovi. Kar pa zadeva prečiščevalno napravo, iz razpoložljivih podatkov izhaja, da je slednja v skladu z znanim zakonom »Merli« o odplakah industrijskih obratov.

Seveda vse to še ne pomeni, da je s papirnico vse v najlepšem redu. Nedvomno pomanjkljivosti obstajajo, verjetno prihaja tudi do okvar, vendar pa ta industrija predstavlja za okolje mnogo manjšo nevarnost od obratov, ki so le nekaj sto metrov oddaljeni od papirnice v tržiški industrijski coni. Tudi to je dejstvo, mimo katerega ni mogoče, saj je dejansko papirnica prvi obrat velike industrijske cone, v kateri kraljujeta tržiška ladjedelnica in elektrarna na premog, ki je resnični vir onesnaženja okolja.

Poleg tega je treba seveda povedati, da novi obrat ne bo majhen; šlo bo za ogromno poslopje, v katero bodo namestili nov stroj, ki so

V petek, 9. t.m., je v Nabrežini bil redni občni zbor SKD IGO GRUDEN in ŠD SOKOL. Iz poročil je bilo jasno razvidno, da je kljub slabim pogojem (društvo še vedno ne razpolaga s primernimi prostori), bilo delovanje izredno pestro in kakovostno. Čestitamo in želimo, da bi se takšno delovanje še krepilo.

ga naročili v ZDA. To poslopje seveda ne bo lepo na pogled; pripravljeni so že načrti za ozelečenje, ki ga bo delno prikrla, upoštevati pa je treba, da gre za industrijski obrat, katerega dimenzije narekujejo tehnološke potrebe in ne estetski razlogi.

Vse te aspekte je občinska uprava natančno proučila in se odločila, da podpre pobudo. Slovenska skupnost s to izbiro soglašala, saj predstavlja papirnica za devinsko-nabrežinsko občino edini obrat z možnostjo večje zaposlitvene stopnje, negativni učinki na okolje pa so po vsem sodeč znosni. Prav zato se nam zdijo predvilne špekulacije v zvezi s papirnico neumestne in škodljive tako za interese našega prebivalstva kot tudi za ugled občine same.

Pogovor z Igorjem Tuto

■ nadaljevanje s 3. strani

vsakdanje upravljanje občine in torej zadevajo vse občane, ne bi posebej govoril. Morda so bile tu in tam pomanjklivosti, a pomisliti je treba, koliko dela imajo vsak dan občinski uslužbenci, ki so zadolženi za posamezne sektorje. Zaradi obsežnosti občine je osebja vsekakor premalo in treba si je pomagati na razne načine, da je delo vseeno opravljeno. Pri tem bi rad opozoril, da smo si v tej mandatni dobi prizadevali, da so se ustanovile in da tudi delujejo kar tri mladinske zadrage, dve za posege na teritoriju in ena za umetniško delo.

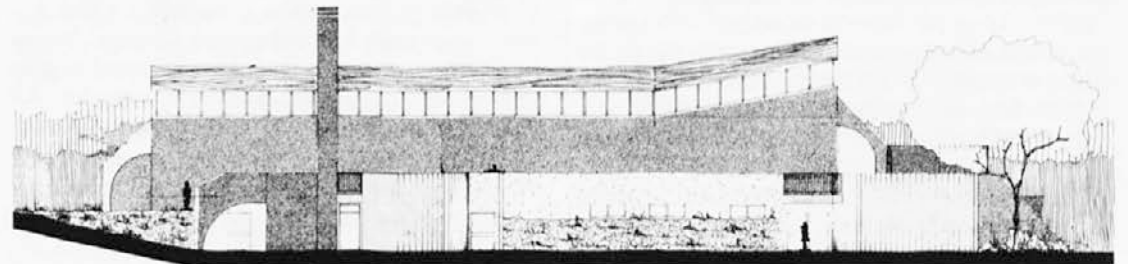
In za konec: kateri so po tvoje glavni odprti problemi, ki zadevajo našo občino, in katere so najpomembnejše naloge, ki jih bo imela bodoča občinska uprava?

Župan Brezigar je ob predstavitvi letošnjega proračuna med drugim izrazil mnenje, da se je občina z raznimi posegi in javnimi deli dobro opremila vsaj za prihodnjih deset let. Mislim, da to drži. Zdaj se kvečjemu postavlja potreba, da se začete objekte dokonča in jih izpopolni. Predvsem pa jih bo treba pravilno upravljati, kar gotovo ne bo lahko delo. Zelo pazljivo bo treba spremljati nastajanje turističnega središča v Seslanskem zalivu. Pri tem mislim tudi na vse možnosti, ki jih bodo imeli krajevni prebivalci, če se bodo kot trgovci in obrtniki na to pravočasno pripravili in če se bo mladina primerno specializirala. Moje mnenje je, da imajo razne nove oblike trgovske in obrtniške dejavnosti možnosti velikega razvoja tudi pri nas. Zato bo treba takemu razvoju posvetiti posebno pozornost. In končno sem mnenja, da bo treba učinkoviteje pospeševati kulturni razvoj posameznih vasi in tudi večjih krajev. Z novim kulturnim domom v Nabrežini in z raznimi manjšimi dvoranami v Vižovljah, v Sesljanu in v Devinu bo možno nuditi občanom več kulturnih prireditvev in več priložnosti za srečanje. To pa je predpogoj za vzajemno spoznavanje in sodelovanje. Kulturna rast pa je tudi predpogoj za vedno bolj ustvarjalno sožitje raznih etničnih skupnosti, ki pri nas živijo ena ob drugi, in zato je tudi prav, da skupaj rasejo in prerasejo v razvejano in bogato družbeno skupnost, ki bo lahko tudi na evropski ravni marsikomu za zgled.

Devinsko-nabrežinski socialisti so začeli svojo volilno kampanijo s tem, da je njihov najpovplivnejši vodja — bivši večkratni podžupan Caldi — odkrito povedal, s kakšnim geslom bodo šli na volitve. »Po štiridesetih letih«, je dejal Caldi, »je napočil čas, da občani dobijo italijanskega župana, in to po možnosti socialističnega.« Ta izjava je bila objavljena v predzadnji številki tednika »IL MERIDIANO«.

To je ponoven dokaz, da so socialisti izstopili iz večine pred dvema letoma izključno zato, ker niso mogli več prenašati slovenskega župana. Igor Tuta je to razumel in se ravnal dosledno s svojim prepričanjem. Njemu je sledil še Srečko Colja z znanim javnim izstopom iz stranke, v kateri za zavednega Slovenca ni več prostora. Naj si slovenski volilci naše občine to zapomnijo, zlasti tisti, ki so doslej volili za to stranko.

Odobren načrt nove telovadnice

Občinski odbor je na eni svojih zadnjih sej odobril načrt nove občinske telovadnice, ki jo bodo zgradili v bližini športnega centra v Vižovljah. Načrt je izdelal arh. Marino Kokorovec po nalogu gradbenega podjetja Edile Valleverde.

Gre za sodoben objekt, v katerem bo prostora za dve košarkarski igrišči za treninge, sicer pa bo telovadnica lahko sprejemala tekme v odbojki, košarki, rokometu in kotalkanju. Na tribunah za občinstvo bo 700 sedežev, z dodatnimi teleskopskimi tribunami pa bo mogoče to zmogljivost podvojiti. Telovadnica bo opremljena s štirimi slačilnicami, prostori za sodnike, ambulanto, pisarno in kabino za časnike. Dela bodo stala skoraj 3 milijarde lir in občinska uprava je že vložila prošnjo za financiranje na ministrstvo za turizem in prireditve.

Na sliki: prospekt telovadnice z jugo-zahodne strani.